

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА
СЕКТОР ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ**

Информација за методот, начинот и постапката за вклучување на родовата перспектива при креирањето на политиките, програмите, стратешките планови и буџетите и унифицирање на начинот на годишното известување на органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа за превземените активности на полето на еднаквите можности на жените и мажите

Јануари 2014, Скопје

С О Д Р Ж И Н А

1. Правен основ
2. Метод , начин и постапка за вклучување на родовата перспектива при креирањето на политиките, програмите, стратешките планови и буџетите
3. Унифицирање на начинот на годишното известување до Министерството за труд и социјална политика од страна на органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа за превземените активности на полето на еднаквите можности на жените и мажите

1. Правен основ

Собранието на Република Македонија во јануари 2012 година го донесе новиот Закон за еднакви можности на жените и мажите. Донесувањето на овој закон значеше дополнително унапредување на правната рамка за еднаквите можности на жените и мажите и родовата еднаквост во Република Македонија. Со новите законски одредби се воспоставија обврски за органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа (член 11, став 3 и став 8 и член 14 став 2 и член 15) и согласно овие одредби субјектите одговорни за спроведување на Законот, се должни во рамките на своите стратешки планови и буџети да го икорпорираат принципот на еднакви можности на жените и мажите и да ги следат ефектите и влијанието на нивните програми врз жените и мажите и да известуваат за постигнатите резултати и прогресот во рамките на своите годишни извештаи кои се обврзани да ги доставуваат до Министерството за труд и социјална политика најдоцна до 31 март во тековната година за претходната година.

Со цел да се постигне ефективна имплементација на законските одредби, подготвени се и стратешки документи чија што реализација дополнително ќе придонесе во унапредувањето на еднаквите можности на жените и мажите.

Собранието на Република Македонија во јануари 2013 година ја усвои Стратегијата за родова еднаквост 2013-2020 и Национален акциски план за родова еднаквост 2013-2016.

Стратегијата за родова еднаквост претставува долгорочен стратешки документ кој обезбедува рамка за целосна еднаквост на жените и мажите како крос-секторски, хоризонтален и универзален социјален и политички приоритет. Овој документ ги постави основните чекори и специфичните насоки за внесување на родовата перспектива во главните општествени текови и целосно постигнување на родовата еднаквост во Република Македонија

Владата на Република Македонија посветувајќи значајно внимание на родовата еднаквост и еднаквите можности на жените и мажите, продолжи со внесување на родовиот концепт во политиките, програмите, стратешките планови и буџетите, и со тоа стана позитивен пример за останатите земји во регионот, усвојувајќи во 2012 година Стратегија за воведување на родово одговорно буџетирање 2012 – 2017 година.

2. Метод , начин и постапка за вклучување на родовата перспектива при креирањето на политиките, програмите, стратешките планови и буџетите

Процесот на пристапување на Република Македонија во ЕУ бара почитување и стремеж кон постигнување на определени норми и стандарди во насока на унапредување на еднаквоста и еднаквите можности за сите граѓани на Република Македонија и подобрување на транспарентноста и отчетноста на институциите.

Со усвојување на Стратегијата на родово одговорно буџетирање 2012-2017 Владата на Република Македонија, се приклучи кон иницијативите за родово одговорно буџетирање во глобални рамки, притоа обврзувајќи се дека ќе се залага за вклучување на родовата перспектива во главните текови преку креирање и спроведување на политики и буџети кои ќе ја земат предвид различната положба на жените и мажите и различните пречки со кои тие се соочуваат. На овој начин се создаваат услови за креирање на поефективни програми, а јавните средства да се трошат поцелисходно.

Со цел исполнување на законските обврски и спроведување на заложбите на Владата од страна на одговорните субјекти, а во насока на унифицираност на методите, постапките и начините за вклучување на родовата перспектива во главните текови, Министерството за труд и социјална политика низ еден транспарентен и инклузивен процес подготви Методологијата за родово одговорно буџетирање. Ова Методологија претставува инструмент и водич за успешна имплементација на обврските кои произлегуваат од Законот за еднакви можности на жените и мажите и Стратегијата за воведување на родово одговорно буџетирање во Република Македонија.

Во процесот на подготовка на Методологијата се вклучија претставници од сите релевантни институции, експерти од областа на родовата еднаквост и претставници на граѓански здруженија и на социјалните партнери. Во подготовката се вклучија и претставниците на владината интер ресорска, консултативна и советодавна група за еднакви можности на жените и мажите. Исто така на третата седница на оваа група одржана на 20 декември 2013 година, предлог Методологијата беше разгледана и едногласно прифатена од страна на сите присутни членови со заклучок овој документ да биде доставен до Влада на РМ заедно со Информација во која ќе се изнесат придобивките и корисноста за органите на државната управа од овој документ.

Методологијата има за цел подобрување на ефикасноста и ефективноста на програмите преку интеграција на принципот на родова правичност во политиките и развојните стратегии на Владата на Република Македонија. Методологијата не бара посебни буџетски алокации за жени, но бара родово одговорен пристап во поставувањето на приоритетите и

финансиските предвидувања во рамки на постоечките програми и мерење на нивна реализација преку соодветни индикатори.

Целта на оваа Методологијата е:

- Да обезбеди единствено разбирање за родово одговорното буџетирање;
- Да даде насоки за начините на кои се развиваат, имплементираат политиките/програмите чија цел е поттикнување на еднаквите можности и промовирање на родовата еднаквост;
- Да даде насоки за начините на кои се развиваат, имплементираат и поврзуваат политиките/програмите за унапредување на родова еднаквост со процесите на буџетирање и стратешките планови на органите на државната управа преку дефинирање на родово сензитивни резултати, активности и индикатори како и мерење на прогресот;
- Да ја опише постапката и да ги објасни критериумите за избор на програми кои ќе бидат предмет на родово одговорно буџетирање;
- Да ја дефинира организацијата и управувањето на процесот на родово одговорно буџетирање;
- Да се објасни процесот на следење и оценка, преку кој се мери прогресот во однос на постигнувањата на програмите за мажите и жените.

Процесот на родово одговорно буџетирање, опишан во Методологијата е целосно усогласен со постојниот систем за стратешко планирање и буџетирање во министерствата при Владата на Република Македонија и постапките за координација на политиките и донесување на одлуките во Владата на Република Македонија.

Приложената Методологија ќе биде од огромна помош и на институциите задолжени со Насоките за подготовка на предлог буџетска пресметка, издадени од Министерството за финансии. Во нив, на страна 13, во поглавјето Индикатори, Министерството за финансии укажува дека: „Аутпут индикаторите ја мерат количината на стоки или услуги кои се добиваат со реализација на активностите од одделните програми. Индикаторите во пилот министерствата: Министерството за труд и социјална политика, Министерството за здравство, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Агенцијата за вработување на Република Македонија треба да бидат полово разделени со цел да овозможат мерење на ефективностата и влијанието на програмите врз мажите и жените. Пример за аутпут индикатор е број на мажи/жени опфатени со здравствените програми, број на жени опфатени со програмата за субвенционирање на земјоделството и др.“

3. Унифицирање на начинот на годишното известување до Министерството за труд и социјална политика од страна на органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа за превземените активности на полето на еднаквите можности на жените и мажите

Согласно обврските од Законот за еднакви можности на жените и мажите, органите на државната управа и единиците за локална самоуправа еднаш годишно се должни да достават извештај до Министерството за труд и социјална политика за активностите кои ги имаат преземено и прогресот што го имаат направено на полето на еднаквите можности на жените и мажите.

Извештаите кои досега овие субјекти ги доставуваа беа пишувани без пропишани стандарди и упатства за содржината на еден извештај, и поради тоа содржеа многу малку податоци и информации кои можат да се искористат, да се сублимираат и вклучат во годишниот извештај што Министерството за труд и социјална политика го доставува до Влада на Република Македонија.

Со цел да се унифицира известувањето и да се добијат што повеќе информации за превземените активности Министерството за труд и социјална политика изработи обрасци за известување кои ќе им помогнат на органите на државната управа и единиците за локална самоуправа да го подготват извештајот и да ги прикажат сите активности кои ги имаат преземено а сето тоа ќе му помогне и на Министерството за труд и социјална политика да подготви сублимиран извештај кој ќе ги вклучува постигнатите резултат и позитивните практики на полето на еднаквите можности и на централно и на локално ниво. Исто така, доставувањето на унифицирани извештаи, би овозможило добивање на податоци кои можат да бидат користени за подготовка на разни други извештаи или анализи во кои ќе биде вклучена и родовата еднаквост како прашање.

Овие предлог обрасци беа разгледани на третата седница на владината интер ресорска, консултативна и советодавна група за еднакви можности на жените и мажите, одржана на 20 декември 2013 година. Преку конструктивна дискусија од страна на присутните членови беа потенцирани придобивките од користењето на овие обрасци во известувањето и видливоста која овие обрасци ја обезбедуваат за активностите превземени на полето на еднаквите можности на жените и мажите. Заклучокот од седницата по оваа точка препорачува Министерството за труд и социјална политика да ги достави обрасците до Влада заедно со Информација во која ќе се изнесат придобивките и корисноста за органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа од унифицираниот начин на известување.

Во прилог на Информацијата се приложени обрасците за известување на органите на државната управа и на единиците на локалната самоуправа.

* * * * *

Согласно со претходно изнесеното, Министерството за труд и социјална политика и предлага на Владата на Република Македонија да ги усвои следниве Предлог заклучоци:

1. Владата на Република Македонија ја разгледа и ја усвои Информацијата за методот, начинот и постапката за вклучување на родовата перспектива при креирањето на политиките, програмите, стратешките планови и буџетите и за унифицирање на известувањето на органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа за превземените активности на полето на еднаквите можности на жените и мажите.
2. Владата на Република Македонија го задолжува Министерството за труд и социјална политика да ја достави Методологијата за родово одговорно буџетирање до сите органи на државната управа на централно ниво во рок од 15 дена.